

Livets väg

nr 64

Jesus sa: Jag är vägen, sanningen och livet. Ingen kommer till Fadern utom genom mig (Joh. 14:6).

Efter ett längre uppehåll kommer nu Livets väg att utkomma igen omväxlande med kyrkobladet Korset och Kronan. Red.

Om lagen

1. Lag och evangelium

Bibelns två huvudläror är lag och evangelium. Lagen är Guds vilja med oss, som säger vad vi är skyldiga att göra. Men eftersom vi är syndare kan vi inte uppfylla lagen. Lagen dömer oss därför och kan inte föra oss till himlen.

Evangelium däremot är Guds löfte om frälsningen i Kristus. Evangelium är det glada budskapet om allt vad Gud själv har gjort för vår oss. Han sände sin egen Son till världen för att han skulle bli människa. Jesus Kristus gick för vår skull in under Guds lag och uppfyllde den i vårt ställe. Han utstod hån och förakt, förföljelse och många lidanden och till sist döden på korset för vår skull. Genom sin uppståndelse och himmelsfärd visade han sin seger över ondskans alla andemakter. När en människa genom Guds nåd kommer till tro på Kristus får hon förlåtelse och frälsning.

Här följer några bibelställen om lag och evangelium. Observera att lagen talar om vad **vi** skall göra eller inte göra, medan evangelium talar om vad **Gud** har gjort för vår frälsning. Lagen har ett avgörande villkor, och detta innebär att hela lagen utan undantag måste uppfyllas. Men det är omöjligt för oss. Endast Jesus Kristus kunde gå in i vårt ställe och uppfylla hela lagen. Evangelium har däremot inga villkor. Vi får ta emot förlåtelsen gratis och för intet som en fri gåva genom tron.

Bibelställen: *Fariseerna hörde att Jesus hade gjort saddukeerna svarslösa och samlades runt honom. En av dem, en laglärd, ville pröva honom och frågade: "Mästare,*

vilket är det största budet i lagen?" Han svarade: "Du ska älska Herren din Gud av hela ditt hjärta och av hela din själ och av hela ditt förstånd. Det är det största och första budet. Sedan kommer ett som liknar det: Du ska älska din nästa som dig själv. På dessa två bud hänger hela lagen och profeterna" (Matt. 22:34-40).

Lagen och profeterna hade sin tid fram till Johannes. Sedan dess förkunnas evangeliet om Guds rike, och alla uppmanas enträget att komma in (Luk. 16:16).

Men förr ska himmel och jord förgå än att en enda prick av lagen faller bort (Luk. 16:17).

Lagen gavs genom Mose, nåden och sanningen kom genom Jesus Kristus (Joh. 1:17).

Men detta bekänner jag för dig: att jag enligt Vägen, som de kallar en sekt, tjänar mina faders Gud på så sätt att jag tror på allt som står skrivet i lagen och hos profeterna (Apg 24:14).

Men vi vet att allt som lagen säger är riktat till dem som står under lagen, för att varje mun ska tystas och hela världen stå skyldig inför Gud (Rom. 3:19).

Ingen människa förklaras rättfärdig inför honom [Gud] genom laggärningar. Vad som ges genom lagen är insikt om synd (Rom. 3:20).

Men nu har det uppenbarats en rättfärdighet från Gud utan lag, en som lagen och profeterna vittnar om, en rättfärdighet från Gud genom tro på Jesus Kristus för alla som tror. Här finns ingen skillnad. Alla har syndat och saknar härligheten från Gud, och de förklaras rättfärdiga som en gåva, av hans nåd, därför att de är friköpta av Kristus Jesus (Rom. 3:21-24).

Av nåden är ni frälsta genom tron, inte av er själva. Guds gåva är det, inte på grund av gärningar för att ingen ska berömma sig (Ef. 2:8f).

2. Den naturliga lagen

Guds lag finns uppenbarad för oss på olika sätt. Lagen finns i själva skapelsen och i samvetet hos alla människor. Genom att vi ser hur underbart och fantastiskt allting är skapat förstår vi att det måste finnas en Gud. Allting i naturen är ordnat gott och ändamålsenligt och därför säger oss vårt samvete att vi bör vara tacksamma mot Gud och tjäna honom. Vi bör göra gott mot varandra och undvika och bekämpa det onda.

Livets väg

Evangeliskt-lutherskt kyrkblad

Nr 64, 8 mars 2024

Red. kyrkoherde Sten Rydh

På grund av synden finns det också ett starkt motstånd hos oss mot lagen. Vi vill gärna gå våra egna vägar och somliga går så långt att de förnekar att Gud finns. Men Bibeln lär ändå att det hos alla människor finns så mycket kvar av lagen, att vi förstår att det är fel att ljuga, slåss, mörda, stjäla, bryta äktenskapet m.m. Därför har också alla folk någon form av religion då de med hjälp av sina egna tankar försöker dyrka Gud. Alla har också lagar som förbjuder misshandel, mord, stöld och annat som förstör gemenskapen mellan människorna. Vi inser t.ex. också att det är viktigt att behandla djuren väl och vara rädda om naturen. Om den naturliga lagen säger Bibeln:

Det man kan veta om Gud är uppenbart bland dem, eftersom Gud har uppenbarat det för dem. Ända från världens skapelse syns och uppfattas hans osynliga egenskaper, hans eviga makt och gudomliga natur, genom de verk han har skapat (Rom. 1:19f).

De visar att det som lagen kräver är skrivet i deras hjärtan. Om detta vittnar också deras samveten och tankar som sinsemellan anklagar eller till och med försvarar dem (Rom. 2:15).

Därför måste man underordna sig [överheten], inte bara för straffets skull utan även för samvetets (Rom. 13:5).

Målet med förmaningen är kärlek ur ett rent hjärta, ett gott samvete och en uppriktig tro (1 Tim. 1:5).

3. Den uppenbarade lagen

Eftersom lagen är försvagad på grund av synden behöver vi också den uppenbarade lagen i Bibeln. Då är det viktigt att förstå att lagen finns på många ställen, överallt i Skriften. Ibland finner vi den sammanfattad t.ex. i tio Guds bud hos Mose eller i det dubbla kärleksbudet. Den finns t.ex. också i Jesu bergspredikan (Matt. 5-7). Lagen har vi överallt i Bibeln där det talas om vad vi är skyldiga att göra. Men här är det viktigt att förstå att mycket av vad lagen säger kan vara riktat till olika personer eller olika folk. Så gällde t.ex. Jesu ord till den rike unge mannen inte oss alla. Jesus såg att mannen var alltför fäst vid sina ägodelar så att de blev ett hinder för hans frälsning. Därför står det:

Jesus såg på honom med kärlek och sade: "Ett saknar du. Gå och sälj allt du äger och ge till de fattiga, så kommer du att ha en skatt i himlen. Kom sedan och följ mig" (Mark. 10:21).

Om man då felaktigt gör detta till ett allmänt bud och säger, att alla är skyldiga att sälja allt de äger, missbrukar man Guds ord. Detta skedde t.ex. i den romersk-katolska kyrkan på Luthers tid

då man lärde att munkarna genom att leva efter detta bud gjorde särskilt goda gärningar. De gav sina pengar till klostret och fick själva sedan bara ha det allra nödvändigaste kvar. Därför ansågs klosterlivet vara heligare än det vanliga, världsliga livet. Man lärde till och med att munkarna gjorde s.k. överloppsgärningar, som de egentligen inte var skyldiga att göra, och att dessa förtjänster också kunde komma andra människor till del.

Vi måste alltså noga se på den s.k. "adressaten" när det gäller buden. Till vem riktar sig budet? När det t.ex. står: "Du ska inte ljuga" (eller "vittna falskt") är det uppenbart att detta är ett allmänt bud som gäller alla människor i alla tider. Det förstår vi redan genom den naturliga lagen med vårt förnuft. För hur skulle det gå om man lärde att det är rätt och riktigt att ljuga? Vi ser idag hur det går när vissa politiska ledare medvetet ljuger för sina medborgare. Det leder till korruption, kriminalitet och brutala diktaturer.

Man bör också tänka på att olika länder kan ha olika lagar. De allmänna lagarna om att inte ljuga, stjäla eller mörda kan ha olika straff i olika länder. Ändå är man överens om själva grundprincipen om att ett samhälle behöver lag och ordning för att kunna existera. Så var det också på gamla testamentets tid. De hedniska länderna hade sina olika lagar, vilka ofta kunde vara både goda och vettiga.

Under mänsklighetens första årtusenden före Mose nämns inte några särskilda lagar annat än att t.ex. Abraham, Isak och Jakob levde som främlingar (invandrare) i Kanaans land bland olika främmande folk t.ex. filistéer, kananéer, egyptier m.fl. De måste då rätta sig efter de lagar och ordningar som gällde där de bodde. Ett exempel är när Abraham köpte ett stycke jord av hetiterna för att kunna begrava sin hustru Sara (1 Mos. 23). Man hade en viss ritual när det gällde köp och ett bindande avtal ingicks. På liknande sätt läser vi om hur Isak ingick avtal med Abimelek om äganderätten till vissa brunnar (1 Mos. 26).

Sådana lagar som gäller det världsliga livet kallar vi **borgerliga lagar**. Det kan gälla egendom, affärer, äktenskap, arv, bostäder, mat och dryck och mycket mera. Om sådana lagar överträds har man strafflagar med böter, fängelse eller ibland till och med dödsstraff. Det kan också vara lagar som reglerar hur ett land skall styras, hur ledande personer, kungar, borgmästare m.fl.

skall väljas och vad som skall hända om de missbrukar sin makt.

En annan typ av lagar reglerar frågor om religion, offer, ceremonier, högtider, tempel, prästerskap, offer, begravningar eller liknande. Sådana lagar kallar vi **ceremoniallagar**. I gamla testamentet hade man många sådana lagar som reglerade gudstjänster och ceremonier, t.ex. lagar om sabbat, nymånad, omskärelse, påskalamm, rena och orena djur m.m.

Den form av lagar som gäller vår ställning till Gud och vår nästa kallar vi **morallagar**. De kan sammanfattas i det dubbla kärleksbudet: ”Du skall älska Herren din Gud över allting och din nästa som dig själv” (Luk. 10:27). Det är detta som är innehållet i den naturliga lagen. Det är frågan om kärleken till Gud och vår nästa. Sådana morallagar finns också hos hedniska folk.

4. Naturlig och uppenbarad lag

Huvudskillnaden mellan den naturliga och den uppenbarade lagen är att de hedniska folken inte vet vem Gud är, medan de som tror på Kristus har lärt känna den sanne Guden och då också förstår hur lagen skall användas rätt. En annan skillnad är att den naturliga lagen i Bibeln är mycket tydligare och klarare än den vi lär känna genom skapelsen och samvetet. Skriften visar t.ex. tydligt hur vi skall handla i många viktiga, moraliska frågor. Det är ändå fråga om samma lag när det gäller innehållet, både i Skriften och i naturen. Men Guds ord visar också hur det går när människan på grund av synden vänder sig bort från den naturliga lagen. Då uppstår ett onaturligt tillstånd då man i samhället mer och mer börjar att bejaka sådant som strider mot den naturliga lagen. Om detta säger Bibeln:

Guds vrede uppenbaras från himlen över all ogudaktighet och orättfärdighet hos människor som i orättfärdighet undertrycker sanningen. Det man kan veta om Gud är uppenbart bland dem, eftersom Gud har uppenbarat det för dem. Ända från världens skapelse syns och uppfattas hans osynliga egenskaper, hans eviga makt och gudomliga natur, genom de verk han har skapat. Därför är de utan ursäkt. Trots att de kände till Gud prisade de honom inte som Gud eller tackade honom, utan de förblindades av sina falska föreställningar så att mörkret sänkte sig över deras oförståndiga hjärtan. De påstod att de var visa, men de blev dårar och bytte ut den odödlige Gudens härlighet mot bilder av dödliga människor, av fåglar, fyrfotadjur och kräldjur. Därför utlämnade Gud dem åt deras hjärtans begär så att de orenade och förnedrade sina kroppar med

varandra. De bytte ut Guds sanning mot lögnen och dyrkade och tjänade det skapade i stället för Skaparen, han som är välsignad i evighet. Amen. (Rom. 1:18-25).

När människor i allt högre utsträckning går emot den naturliga lagen leder detta till upplösning av samhället, familjen och skolan, ja till kriminalitet och kaos. Som kristna skall vi då framför allt ropa till Gud i bön och be att han skall förbarma sig över alla människor och sända ut sitt ord till väckelse och omvändelse.

Sedan kan vi också på lagens plan samverka med alla goda krafter i samhället för att om möjligt motverka sådant som strider mot den naturliga lagen, t.ex. värna om äktenskapet, hem och familj, om livets helighet och om vikten av en god uppfostran, lydnad mot överheten, föräldrar och lärare. Vi skall också vara tacksamma för att det finns myndigheter som arbetar för att samhället inte skall hamna i kaos. För att detta inte skall ske måste sådant som ärlighet, skötsamhet, arbetsamhet, vänlighet, hjälpsamhet, mildhet och godhet betonas.

Framför allt behövs en hjärtats omvändelse, vilket endast kan ske genom evangelium om Jesus Kristus. Men detta kan inte ske genom lagen eller genom politiska åtgärder utan endast genom en rätt biblisk undervisning i den kristna kyrkan.

Forts. i nästa nr.